

AI, Content en Recht – een krachtige driehoek?

mr. dr. Roeland de Bruin

Congres Contentmarketing
& webredactie - 2025

Even voorstellen

Mr. dr. Roeland de Bruin LL.M.

Senior advocaat recht en technologie
Universitair Docent regulering van (AI) innovatie,
Universiteit Utrecht
Ondernemer Labskai
AI, intellectuele eigendom,
ict-recht & privacy

labskai

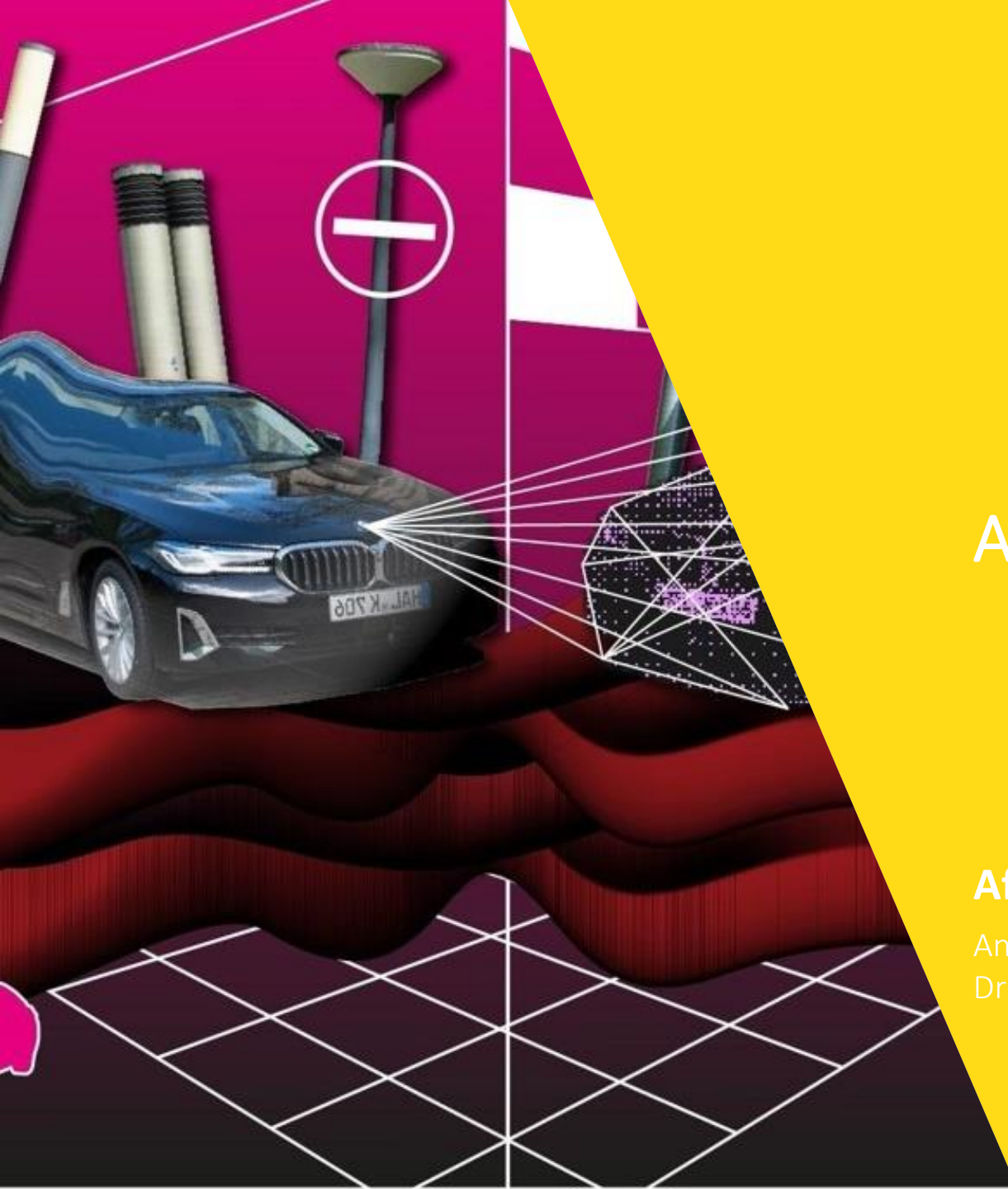
Universiteit Utrecht

Outline

1. Introductie AI, Content, Recht
2. Input
 1. Training -> IE en rechten van derden
 2. Uitvoering -> Profielen & cookies
3. Processing
 1. Dataverwerking: persoonsgegevens over grenzen?
4. Output
 1. AI-act & AVG: transparantie!
 2. Auteursrecht op AI-output?
5. Afronding

AI = Artificiële Intelligentie

Afbeelding

Anton Grabolle / Better Images of AI / Autonomous Driving / CC-BY 4.0

https://www.sciencefocus.com/news/ai-beethovens-symphony/

Subscribe to BBC Science Focus Magazine | Previous issues | Podcast | Q&A

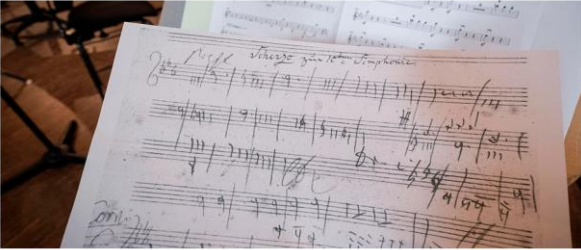
Sign in | Register

Science Focus

Search

News Future tech Nature Space Human body Everyday science Planet Earth Newsletters

Home > Science news > How an AI finished Beethoven's last symphony and what that means for the future of music:

How an AI finished Beethoven's last symphony and what that means for the future of music

By [Jason Goodyer](#) Published: 14th October, 2021 at 04:00

[Try 3 issues of BBC Science Focus Magazine for £5!](#)

Ad served by Google

Ad options

Send feedback

Why this ad? >

EL write a moderate view on climate change with an arrogant joke at the end

AI IS OVERAL...

Climate change is a complex issue that requires a thoughtful and nuanced approach. some may argue that it is a purely man-made problem, the reality is that it is a combination of natural and human factors. However, it is clear that human activities, such as burning fossil fuels and deforestation, are contributing to the problem.

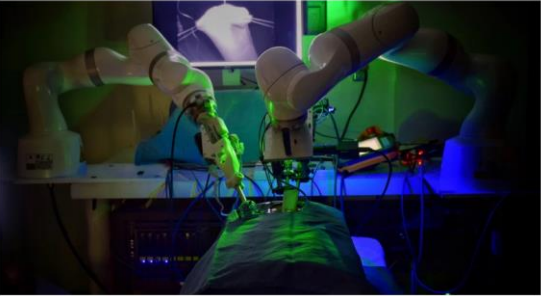
It is important that we take action to address climate change and reduce our carbon footprint. This can include implementing renewable energy sources, investing in green technology, and making changes to our daily habits.

But let's be real, if the polar bears can adapt to the melting ice caps, I'm sure we can handle a little warmer weather. *sips latte*

https://www.deingenieur.nl/artikel/robot-voert-zelf-kijkoperatie-uit

ROBOT VOERT ZELF KIJKOPERATIE UIT

28 JANUARI 2022

Voor het eerst heeft een robot helemaal au machine van Johns Hopkins University naai klusje. De operatie gebeurde nu nog bij een dat robotoperaties bij mensen in de toekon

[Rathenau Instituut](#)

Thema's > Doelstellingen > Wetenschap in cijfers > Over ons > Contact >

Uitdagingen voor regulering van drones en killer robots

17 JANUARI 2019

THEMATA: DIGITALE INNOVATIE

THEMATA: DIGITALE INNOVATIE

https://www.mattrebrandt.com

THE ARTWORK

Discover the story behind The Artwork

START SCROLLING

01 GENERATING THE DATA

02 RECOMMENDING THE SUBJECT

03 GENERATING THE PLAYERS

04 BRINGING IT TO LIFE

8 Practical Applications of AI in Agriculture

From automated pest and plant disease detection to intelligent spraying and produce sorting—the AI's now consider vision is transforming the food and agriculture sector.

Published: October 21, 2022

Author: Michael

1.1 Artificiële Intelligentie

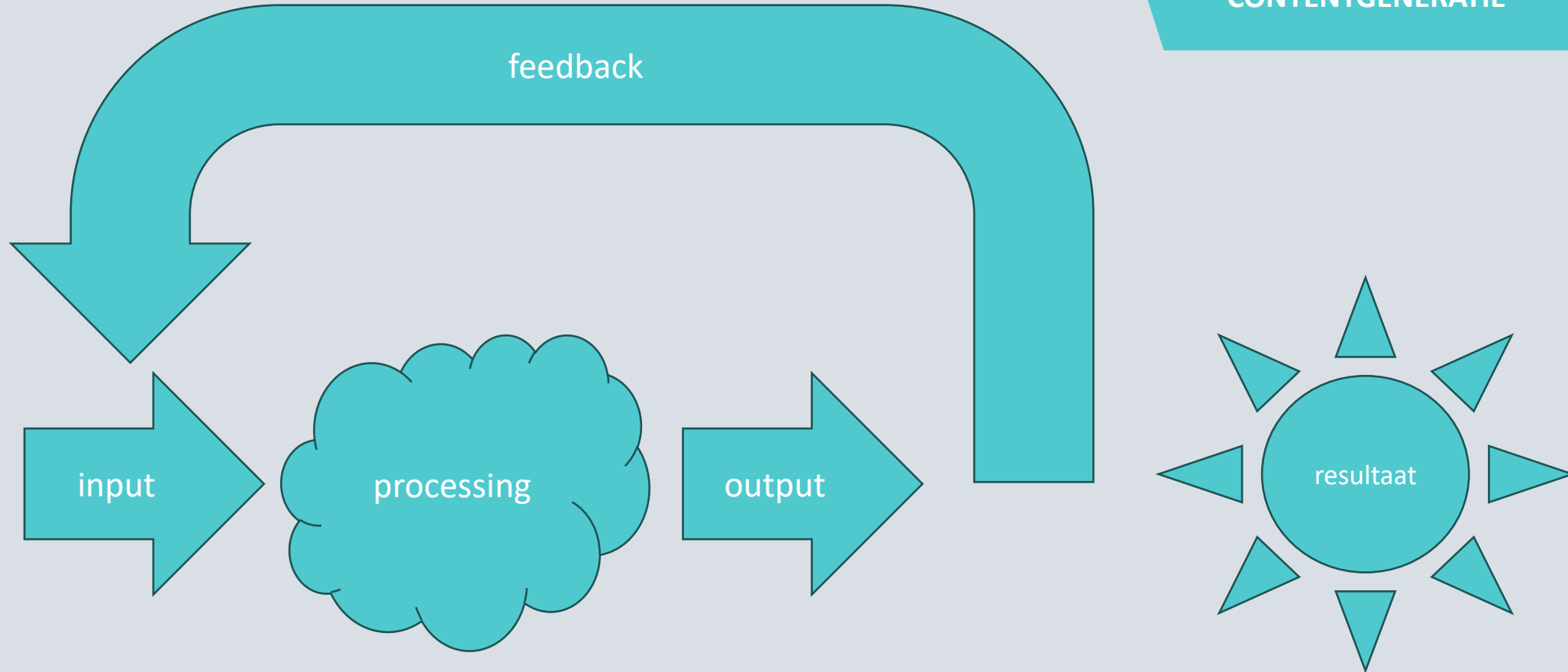
- Autonomie
 - Relateert aan het vereiste niveau van menselijke interventie
 - Spectrum; 'besliscapaciteit' gerelateerd aan noodzaak menselijke interventie
- Intelligentie (onderdeel van autonomie)
 - Vermogen om gedrag aan te passen aan veranderende omstandigheden
 - Trefwoorden: leren, redeneren, probleemoplossend vermogen, taalperceptie etc...

SAE level	Name	Narrative Definition	Execution of Steering and Acceleration/Deceleration	Monitoring of Driving Environment	Fallback Performance of Dynamic Driving Task	System Capability (Driving Modes)
Human driver monitors the driving environment						
0	No Automation	the full-time performance by the <i>human driver</i> of all aspects of the <i>dynamic driving task</i> , even when enhanced by warning or intervention systems	Human driver	Human driver	Human driver	n/a
1	Driver Assistance	the <i>driving mode</i> -specific execution by a driver assistance system of either steering or acceleration/deceleration using information about the driving environment and with the expectation that the <i>human driver</i> perform all remaining aspects of the <i>dynamic driving task</i>	Human driver and system	Human driver	Human driver	Some driving modes
2	Partial Automation	the <i>driving mode</i> -specific execution by one or more driver assistance systems of both steering and acceleration/deceleration using information about the driving environment and with the expectation that the <i>human driver</i> perform all remaining aspects of the <i>dynamic driving task</i>	System	Human driver	Human driver	Some driving modes
Automated driving system ("system") monitors the driving environment						
3	Conditional Automation	the <i>driving mode</i> -specific performance by an <i>automated driving system</i> of all aspects of the dynamic driving task with the expectation that the <i>human driver</i> will respond appropriately to a <i>request to intervene</i>	System	System	Human driver	Some driving modes
4	High Automation	the <i>driving mode</i> -specific performance by an automated driving system of all aspects of the <i>dynamic driving task</i> , even if a <i>human driver</i> does not respond appropriately to a <i>request to intervene</i>	System	System	System	Some driving modes
5	Full Automation	the full-time performance by an <i>automated driving system</i> of all aspects of the <i>dynamic driving task</i> under all roadway and environmental conditions that can be managed by a <i>human driver</i>	System	System	System	All driving modes

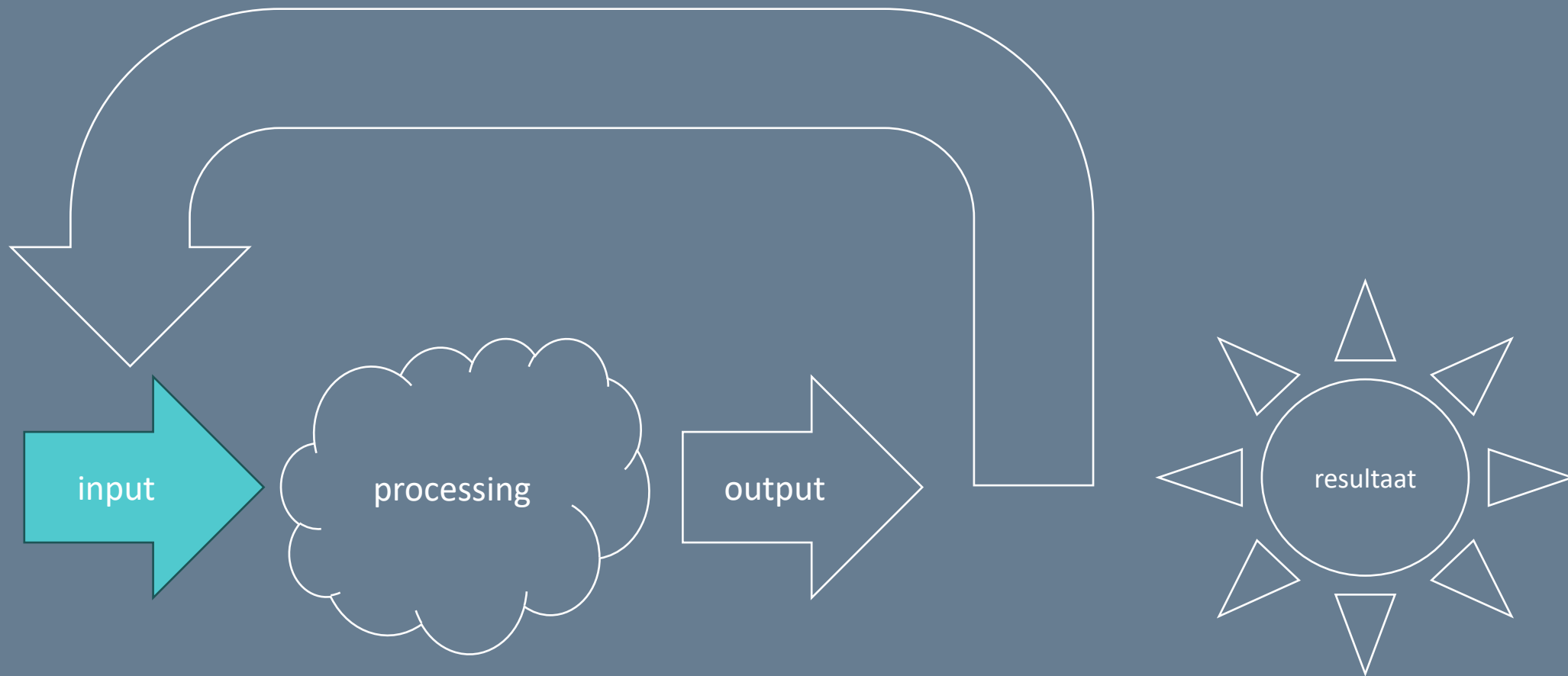
Copyright © 2014 SAE International. The summary table may be freely copied and distributed provided SAE International and J3016 are acknowledged as the source and must be reproduced AS-IS.

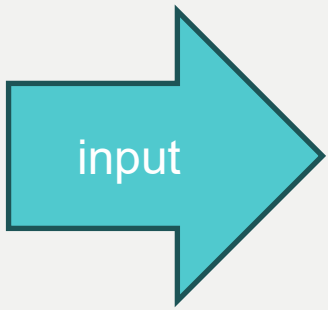
Welke vormen van AI zijn relevant voor jullie?

- Bepalen “targets”/doelgroepen
- Dedicated contentgeneratie / grote, algemene taalmodellen
- Feedback: welke content werkt het beste

- Trainen & leren gaat vooraf aan
- Uitvoeren

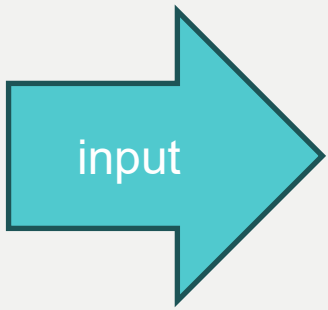

2.1 Modeltraining

Stel, je wilt een model trainen op “stijl”:

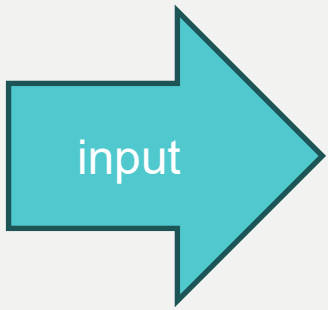
- Vereist het voeden met grote hoeveelheden voorbeeldteksten
- Mag dat?
 - IE-rechten
 - Privacyrechten
- ... bedrijfsgeheimen, mogelijk onrechtmatige content, etc ...

2.1 Modeltraining – IE-rechten

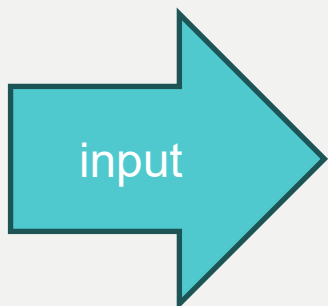
Inputcontent kan beschermd zijn door intellectuele eigendomsrechten

- Auteursrecht
- Databankenrecht
- Merkenrecht
- Modellenrecht
- Octrooirecht
- Etc.

2.1 Modeltraining – IE-rechten

- Auteursrecht
 - Werk -> *eigen intellectuele schepping van de maker*
 - Exploitatierechten (Auteursrechtrichtlijn 2001)
 - Reproductierecht
 - Direct of indirect; tijdelijk of duurzaam; volledig of gedeeltelijk; ongeacht vorm of middelen
 - Mededeling/beschikbaarstelling aan het publiek
 - Rechtstreeks (push)
 - Op verzoek (pull)
- Excepties
 - Thuiskopie, citaat, persovername, onderwijs, wetenschappelijk onderzoek, etc
 - Tekst- en datamining (DSM-richtlijn 2019)

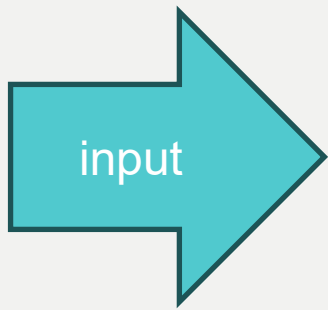
2.1 Auteursrecht & input

- Richtlijn 2019/790 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt (DSM-Richtlijn)

Artikel 3

Tekst- en datamining met het oog op wetenschappelijk onderzoek

1. De lidstaten voorzien in een uitzondering op de rechten bedoeld in artikel 5, onder a), en artikel 7, lid 1, van Richtlijn 96/9/EG, artikel 2 van Richtlijn 2001/29/EG, en artikel 15, lid 1, van deze richtlijn voor reproducties en opvragingen door onderzoeksorganisaties en instellingen voor cultureel erfgoed om met het oog op wetenschappelijk onderzoek tekst- en datamining te verrichten op werken of andere materialen waartoe zij rechtmatige toegang hebben.
2. Kopieën van werken of andere materialen die worden gemaakt overeenkomstig lid 1, worden opgeslagen met een passend beveiligingsniveau en mogen worden bewaard voor doeleinden in verband met wetenschappelijk onderzoek, inclusief de verificatie van onderzoeksresultaten.
3. Rechthebbenden kunnen maatregelen nemen om de veiligheid en de integriteit te verzekeren van de netwerken en databanken waar de werken of andere materialen worden gehost. Deze maatregelen gaan niet verder dan wat nodig is om die doelstelling te verwezenlijken.
4. De lidstaten moedigen rechthebbenden, onderzoeksorganisaties en instellingen voor cultureel erfgoed aan om algemeen aanvaarde beste praktijken vast te stellen met betrekking tot de toepassing van de in lid 2 bedoelde verplichting en de in lid 3 bedoelde maatregelen.

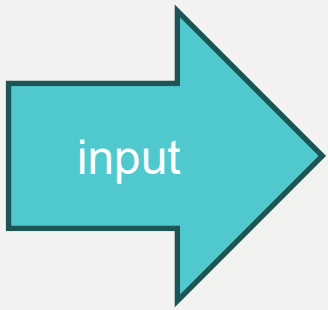
2.1 Auteursrecht & input

- Richtlijn 2019/790 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt (DSM-Richtlijn)

Artikel 4

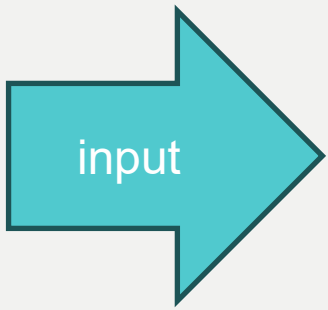
Uitzondering of beperking voor tekst- en datamining

1. De lidstaten voorzien in een uitzondering op of beperking van de rechten als bedoeld in artikel 5, onder a), en artikel 7, lid 1, van Richtlijn 96/9/EG, artikel 2 van Richtlijn 2001/29/EG, artikel 4, lid 1, onder a) en b), van Richtlijn 2009/24/EG en artikel 15, lid 1, van deze richtlijn voor reproducties en opvragingen van rechtmatig toegankelijke werken en andere materialen met het oog op tekst- en datamining.
2. Reproducties en opvragingen op grond van lid 1 mogen worden bewaard zolang dit nodig is voor tekst- en datamining.
3. De uitzondering of beperking als bedoeld in lid 1 is van toepassing op voorwaarde dat het gebruik van de in dat lid bedoelde werken en andere materialen door de rechthebbenden ervan niet op passende wijze uitdrukkelijk is voorbehouden, zoals machinaal leesbare middelen in het geval van online ter beschikking gestelde content.
4. Dit artikel doet geen afbreuk aan de toepassing van artikel 3 van deze richtlijn.

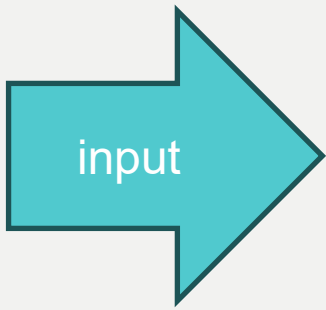
2.1 Modeltraining – IE-rechten

- Conclusie:
 - Bezint eer gij begint:
 - Rechtmatige toegang?
 - Geen scrapingverbod?

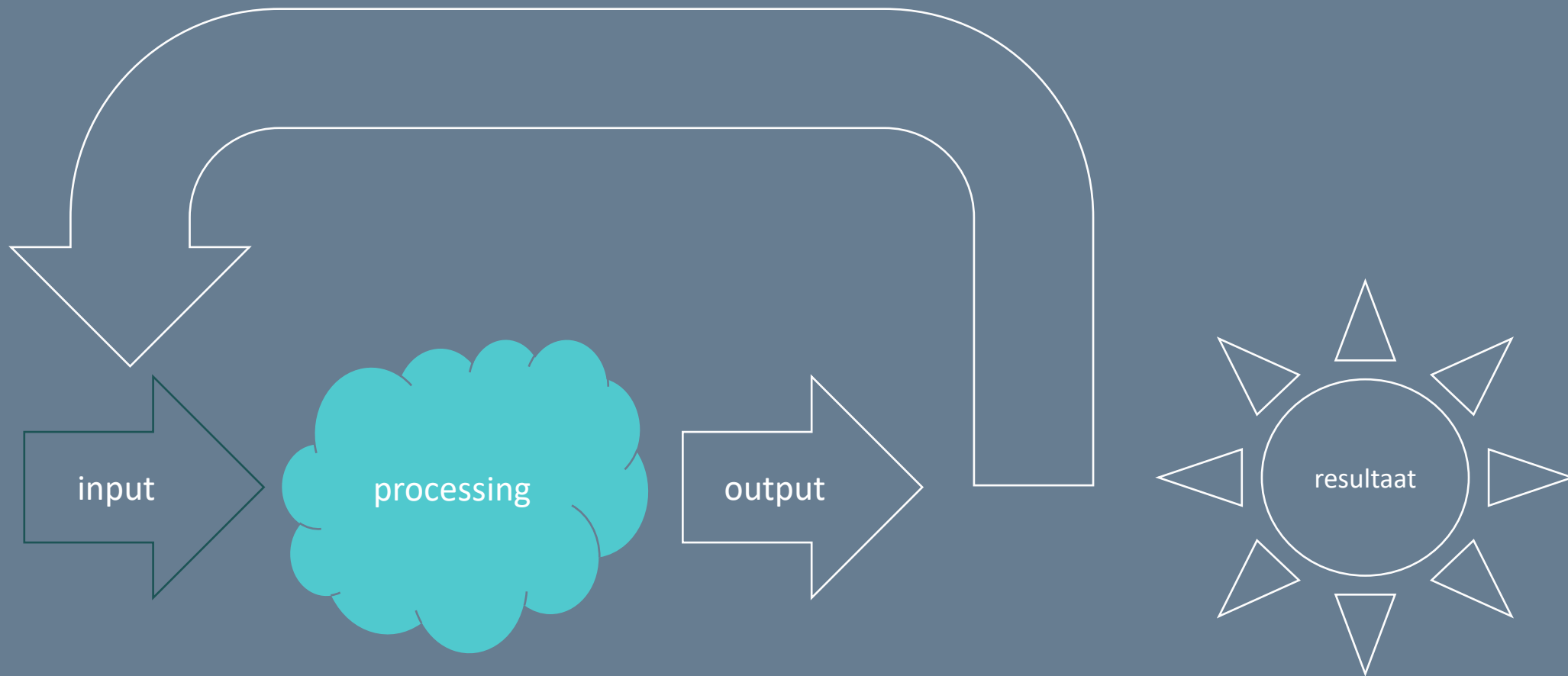
2.2 Uitvoering – Profielen en Cookies

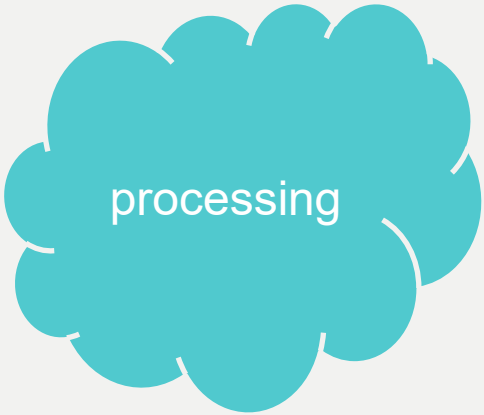
- Targeted content = effectiever dan generieke content
- Targeting op basis van gebruikersprofielen
- Gebruikersprofielen worden gemaakt met behulp van cookies
 - Surfgedrag
 - Clickgedrag
 - Zoekgedrag
 - [...]
- Gebruikersprofielen maken = verwerking persoonsgegevens -> deel 3
- Ook geldt de Cookiewet

2.2 Uitvoering – Profielen en Cookies

- Cookiewet = art. 11.7a Telecommunicatiewet
 - Cookies opslaan of raadplegen mag alleen
 - Op basis van geïnformeerde toestemming in de zin van de AVG (artikel 7)
 - Aantoonbaar
 - Duidelijke taal
 - Opt-in (actieve handeling, dus niet *uitvinken*)
 - Geen cookiewall
 - Opt-out moet steeds mogelijk zijn, net zo makkelijk als opt-in.
- Tenzij
 - Er sprake is van “functionele cookies”
 - Mogelijk maken communicatie,
 - Of om een informatiedienst te leveren, mits weinig impact op privacy

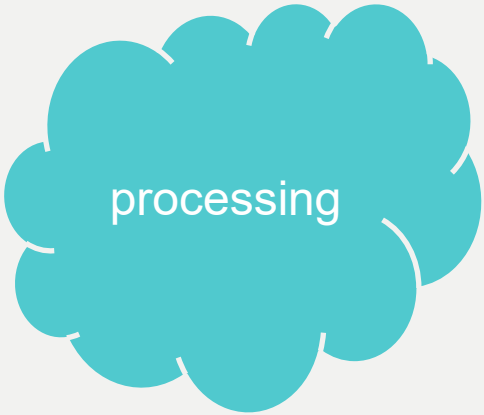

processing

3.1 Processing – Privacy

- Algemene Verordening Gegevensbescherming
 - Persoonsgegevens: alle (in)direct tot een persoon te herleiden informatie
- Trainen betekent (ook): “voeden” van een model met zoveel mogelijk informatie.
- Als daar *persoonsgegevens* bij zitten, is dat *verwerking*.
- Gebaseerd op welke grondslag?
 - Toestemming?
 - Gerechtvaardigd belang?
 - Uitvoering wettelijke verplichting?
 - Uitvoering taak van algemeen belang?
 - Verwerking noodzakelijk ivm vitaal belang betrokkene?
 - Uitvoering contract met betrokkene?

processing

2.2 Modeltraining – Privacy

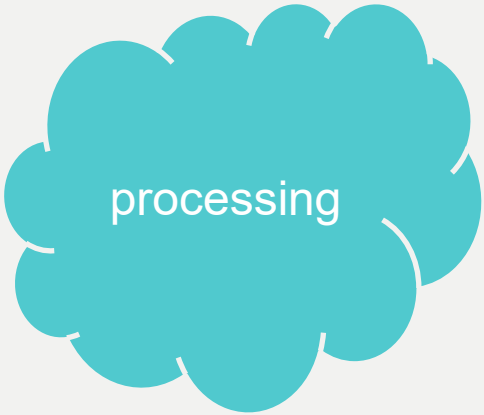
- Algemene Verordening Gegevensbescherming
 - Dan zijn er ook nog: bijzondere PG:

Artikel 9

Verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens

1. Verwerking van persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid zijn verboden.

- Uitzondering verwerkingverbod mogelijk bijvoorbeeld bij
 - Uitdrukkelijke toestemming
 - Kennelijk openbaargemaakte gegevens
 - Vitaal belang betrokkene [...]

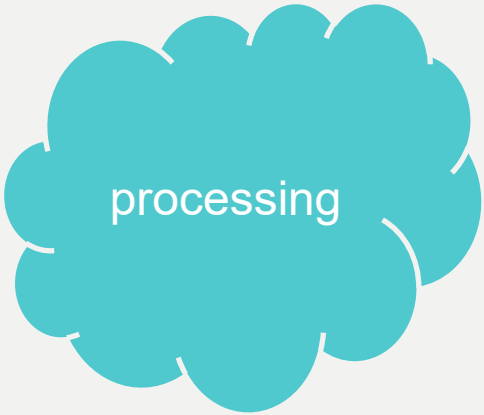
processing

2.2 Modeltraining – Privacy

- Algemene Verordening Gegevensbescherming
 - Webscraping? Volgens de AP vrijwel nooit toegestaan (discutabel)

Het gebruik van scraping of gescrapete persoonsgegevens van internet is al snel een (zeer) grote inbreuk op het recht van betrokkenen op bescherming van hun persoonsgegevens. Dit kan het moeilijk of zelfs onmogelijk maken om te voldoen aan de voorwaarden voor een geslaagd beroep op de grondslag gerechtvaardigd belang.

De artikelen in de AVG die zien op grondslagen,⁵⁶ bijzondere persoonsgegevens⁵⁷ en strafrechtelijke persoonsgegevens,⁵⁸ zijn alle drie uitwerkingen van het beginsel van rechtmatigheid uit artikel 5 AVG. Deze richtlijnen gaan in het bijzonder over dat beginsel. Bij scraping of het gebruik van gescrapete gegevens zal het in veel gevallen lastig zijn om aan het beginsel van rechtmatigheid te voldoen. Dit is uiteraard wel afhankelijk van het doel en de specifieke kenmerken van de verwerking en van extra waarborgen die mogelijk zijn getroffen om de belangen van betrokkenen te beschermen.

processing

3.1 Processing – Privacy

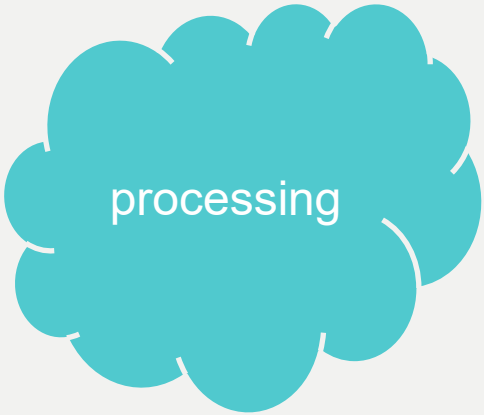
- Algemene Verordening Gegevensbescherming
 - De European Data Protection Board zegt het volgende over gerechtvaardigd belang:

68. Zoals door het EDPB aangegeven in haar richtsnoeren over het gerechtvaardigd belang⁵³, kan een belang als gerechtvaardigd worden beschouwd als aan alle drie onderstaande voorwaarden wordt voldaan:

- a. het belang is rechtmatig⁵⁴;
- b. het is duidelijk en nauwkeurig geformuleerd; en
- c. het belang is reëel en concreet, niet hypothetisch.

72. Bij de door het Hof bedoelde methodiek wordt rekening gehouden met de context van de verwerking en met de gevolgen voor de verwerkingsverantwoordelijke en de betrokkenen. De noodzakelijkheidstoets omvat dus twee aspecten: i) de vraag of de verwerkingsactiviteit het nastreven van het doel mogelijk zal maken⁵⁷; en ii) de vraag of er geen minder indringende manier is om dit doel na te streven⁵⁸.

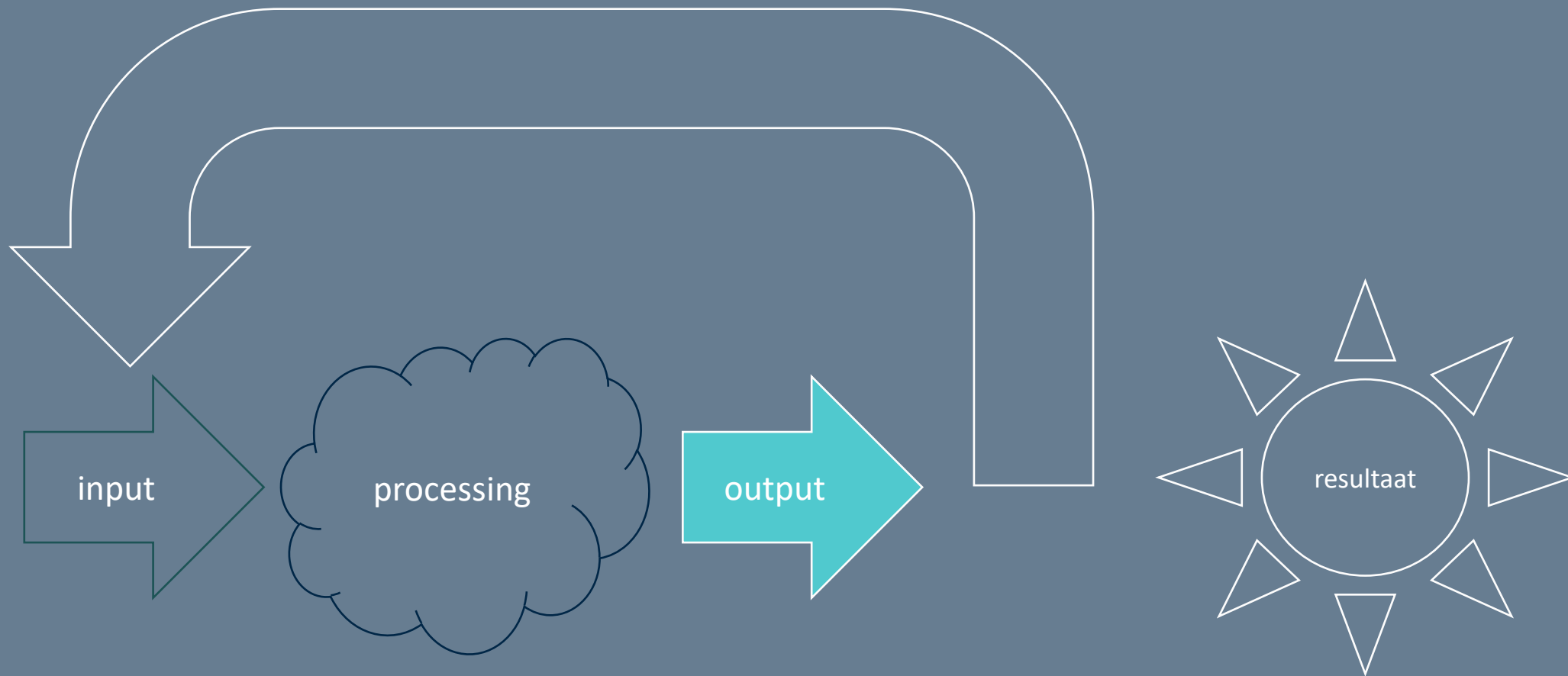
76. De derde stap bij de beoordeling van het gerechtvaardigde belang is de “**afweging**” (in dit document ook de “**afwegingstoets**” genoemd)⁶¹. In deze stap worden de verschillende strijdige rechten en belangen geïnventariseerd en beschreven ⁶², d.w.z. enerzijds de belangen, grondrechten en fundamentele vrijheden van de betrokkenen en anderzijds de belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of een derde. Vervolgens moeten de specifieke omstandigheden van het geval worden onderzocht om aan te tonen dat een gerechtvaardigd belang een passende rechtsgrondslag voor de desbetreffende verwerkingsactiviteiten is⁶³.

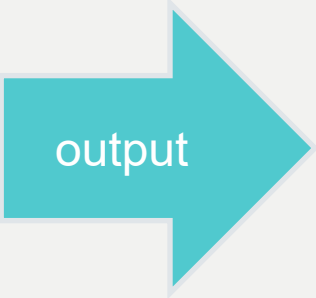

processing

3.1 Processing – Privacy

- Algemene Verordening Gegevensbescherming
 - Houd ook rekening met
 - Doelbindingsbeginsel
 - Dataminimalisatiebeginsel
 - Transparantie
 - Rechten van betrokkenen (ook recht op vergetelheid...)
 - Technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen
 - Pseudonimisering
 - Encryptie
 - Opt-out
 - Etc.

output

4.1 AI-vo & AVG – transparantie

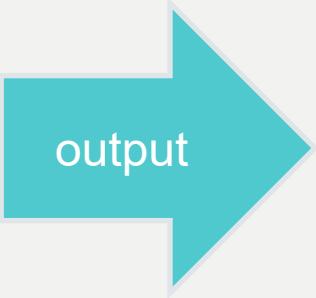
- AI-verordening

1) “AI-systeem”: een op een machine gebaseerd systeem dat is ontworpen om met verschillende niveaus van autonomie te werken en dat na het inzetten ervan aanpassingsvermogen kan vertonen, en dat, voor expliciete of impliciete doelstellingen, uit de ontvangen input afleidt hoe output te genereren zoals voorspellingen, inhoud, aanbevelingen of beslissingen die van invloed kunnen zijn op fysieke of virtuele omgevingen;

3) “aanbieder”: een natuurlijke of rechtspersoon, overheidsinstantie, agentschap of ander orgaan die/dat een AI-systeem of een AI-model voor algemene doeleinden ontwikkelt of laat ontwikkelen en dat systeem of model in de handel brengt of het AI-systeem in gebruik stelt onder de eigen naam of merk, al dan niet tegen betaling;

4) “gebruiksverantwoordelijke”: een natuurlijke of rechtspersoon, overheidsinstantie, agentschap of ander orgaan die/dat een AI-systeem onder eigen verantwoordelijkheid gebruikt, tenzij het AI-systeem wordt gebruikt in het kader van een persoonlijke niet-beroepsactiviteit;

63) “AI-model voor algemene doeleinden”: een AI-model, ook wanneer het is getraind met een grote hoeveelheid data met behulp van self-supervision op grote schaal, dat een aanzienlijk algemeen karakter vertoont en in staat is op competente wijze een breed scala aan verschillende taken uit te voeren, ongeacht de wijze waarop het model in de handel wordt gebracht, en dat kan worden geïntegreerd in een verscheidenheid aan systemen verder in de AI-waardeketen of toepassingen verder in de AI-waardeketen, met uitzondering van AI-modellen die worden gebruikt voor onderzoek, ontwikkeling of prototypingactiviteiten alvorens zij in de handel worden gebracht;

output

4.1 AI-vo & AVG – transparantie

- AI-verordening & transparantie inz. GenAI:
 - Aanbieders
 - Moeten ervoor zorgen dat mensen weten dat ze met AI te maken hebben
 - Moeten ervoor zorgen dat GenAI-**output** als zodanig herkenbaar is (gemarkeerd in een machineleesbaar formaat en detecteerbaar)
 - Gebruiksverantwoordelijken
 - Van deepfake-content, of “gewone” content van algemeen belang, moeten bekend maken dat content AI-gegenereerd is
- Daarnaast andere eisen mbt technische documentatie; IE-rechtenbeleid; modeltraining; etc – *extra* eisen bij “systeemrisico”.
- Ook: recht op uitleg (art. 86) bij individuele besluitvorming

4.1 AI-vo & AVG – transparantie

- AVG vereist (naast al het andere) over transparantie het volgende:
 - In duidelijke taal vermelden (belangrijkste verplichtingen):
 - Identiteit verwerkingsverantwoordelijke en FG
 - Rechtsgronden en verwerkingsdoeleinden (ook bij overschrijding doelbinding)
 - Indien van toepassing: gerechtvaardigde belangen
 - Indien van toepassing: recht om toestemming weer in te trekken
 - Indien van toepassing: de bron van de gegevens (bij cookies van derden bijvoorbeeld)
 - (categoriën van) ontvangers
 - Eventuele data-export buiten EER, en van toepassing zijnde waarborgen daarvoor
 - Bewaartermijn (of criteria om die te bepalen)
 - Rechten van betrokkenen
 - Klachtrecht bij de toezichthouder
 - Vermelden gevolgen niet-verstrekken PG bij bepaalde grondslagen
 - Bestaan geautomatiseerde besluitvorming en profilering + informatie over onderliggende logica en het belang + te verwachten gevolgen voor de betrokkene

4.2 Auteursrecht & output

- In de het Europese *acquis communautaire* is er sprake van een
 - Antropocentrisch vereiste
 - HvJEU C-5/08 16 juli 2009 ([Infopaq 1](#))

³⁷ Aldus kan het auteursrecht in de zin van artikel 2, sub a, van richtlijn 2001/29 slechts gelden met betrekking tot materiaal dat oorspronkelijk is in die zin dat het gaat om een eigen intellectuele schepping van de auteur ervan.

4.2 Auteursrecht & output

- Er is rechtspraak (in de maak)
 - Rechtbank Praag (Tsjechië) 11 oktober 2023 ([S. Š/Tauber Legal](#))
 - S. liet, op basis van een door S. geschreven prompt, GenAI een afbeelding creëren, die Tauber Legal zonder toestemming op haar website gebruikte. S. vorderde een verklaring voor recht van makerschap en verwijdering.
 - Rechtbank: geen auteursrecht op een door AI gegenereerde afbeelding (gebrek aan *antropocentrisch vereiste*). Het feit dat de prompt wél door een mens is geschreven, maakt dat niet anders: niet is bewezen dat de instructies zodanig specifiek waren, dat die rechtstreeks zijn omgezet in de afbeelding.

4.2 Auteursrecht & output

- Buiten de EU
 - US Court of Appeals 18 maart 2025 ([Thaler/Perlmutter](#))
 - Thaler ontwikkelde de “Creativity Machine” en liet daar onderstaand beeld “A Recent Entrance into Paradise” mee genereren, en claimde auteursrecht.
 - Daar ging de rechter niet in mee: ook in de VS is er een anthropocentrisch vereiste:
 - Geen sprake van “authenticating signature”, noch
 - Intent

4.2 Auteursrecht & output

- Buiten de EU
 - In China denkt men er anders over! AI-output kan daar wel degelijk beschermd zijn, de prompter is dan rechthebbende, zie
 - [Beijing Internet Court 27 november 2023](#) (Li/Liu);
 - [Changshu People's Court 7 maart 2025](#)
 - zij het dat er wel menselijke creatieve input moet zijn geleverd bij het prompten, zie
 - [Zhangjiagang Court 19 maart 2025](#)

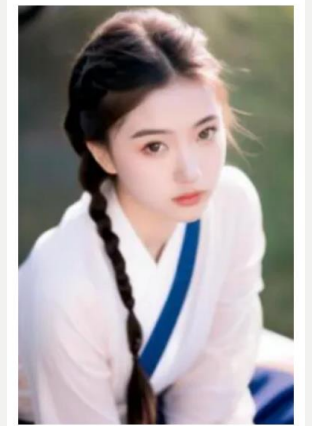

Figure 1. Feng's AI-generated images

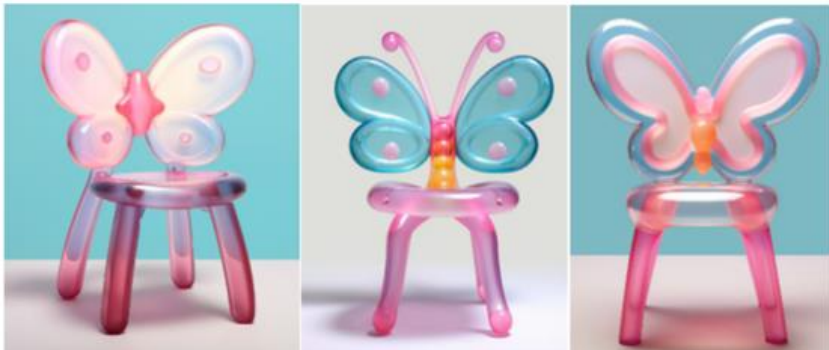

Figure 2. The accused design

Figure 3. The accused design

5. Afronding

- AI schudt ook de contentmarketing en webredactiewereld op
- Zomaar alles als input gebruiken, zonder te betalen is *not done*, zelfs vaak niet in de VS
- Wees bewust met wat je als input gebruikt. Schend je geen rechten?
- De TDM-exceptie kan helpen in auteursrechtelijke zin
- Ook AI-output moet aan bepaalde regels voldoen, en is (vooralsnog) niet auteursrechtelijk beschermd
- Dit was een snapshot van de regelgeving, maar er is (veel) meer.
- Lawyers paradise...

Contactgegevens

Kienhuis Legal - Full service legal

Roeland de Bruin
advocaat

+31 6 111 292 77
Roeland.debruin@kienhuislegal.nl
r.w.debruin@uu.nl

Meer weten over deze presentatie?

Neem contact op met een van onze locaties

Enschede

Pantheon 25
7521 PR Enschede
+31 88 480 40 00
info@kienhuislegal.nl

Utrecht

Newtonlaan 265
3584 BH Utrecht
+31 88 480 40 50
utrecht@kienhuislegal.nl

The Gallery

Hengelosestraat 500
7521 AN Enschede
thegallery@kienhuishoving.nl